

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/215/2022
Identifikačné číslo spisu:	3821202252
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3821202252.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti A. A., narodenú XX. T. XXXX, a T. A., narodeného XX. T. XXXX, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, Prievidza, Šumperská 1, deti rodičov - matky M. Q., narodenej XX. P. XXXX, X., L. XXX/XX, a otca F. A., narodeného XX. H. XXXX, Z., Q. XXX, Č. J., zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária BĀNOS & KOŠŮTOVÁ s. r. o., Galanta, Hlavná 979/23, IČO: 47 551 372, o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 4P/24/2021, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. marca 2022 sp. zn. 27CoP/11/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 12. októbra 2021 č. k. 4P/24/2021-67 zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 24. januára 2014 č. k. 8P/76/2013-11 a zvýšil vyživovaciu povinnosť otca u mal. A. zo 100 eur mesačne a u mal. T. zo 100 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne, u každého dieťaťa zvlášť, a to počnúc dňom 1. júla 2021. Takto zvýšené výživné uložil otcovi platiť k rukám matky najneskôr do konca mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, na ktorý sa výživné poskytuje. Zročné výživné za obdobie od 1. júla 2021 do 31. októbra 2021 u mal. A. vo výške 240 eur a u mal. T. vo výške 240 eur mu uložil vyrovnať k rukám matky v 15 eur mesačných splátkach, u každého dieťaťa zvlášť, pričom prvú splátku určil ako splatnú v posledný deň v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozhodnutia a ďalšie splátky spolu s bežným výživným až do úplného vyrovnania pod následkom zročnosti celého plnenia v prípade omeškania s plnením jednej splátky. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že došlo k podstatnej zmene pomerov u oboch maloletých detí (dvojčiek), ktorá je dôvodom pre zvýšenie výživného u oboch maloletých detí a kým v čase ostatného rozhodovania o výživnom mali maloleté deti takmer tri roky a boli v starostlivosti matky počas rodičovskej dovolenky, medzitým začali navštevovať základnú školu a momentálne sú žiakmi 5. ročníka (vyššieho stupňa) základnej školy. Dôvodil, že maloleté deti majú nesporne vyššie výdavky na stravu, na oblečenie, na

školu, pričom im pribudli výdavky aj na ich voľnočasové aktivity (u mal. A. návšteva tanečnej školy od 5 rokov, návšteva výtvarného krúžku a u mal. T. návšteva florbalového krúžku). Dodal, že obe maloleté deti sa stravujú v školskej jedálni s výdavkami po 30 eur mesačne, majú výdavky spojené s poskytovaním služieb mobilného operátora v primeranej výške po 10 eur mesačne. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že sa zmenili pomery i na strane matky detí, ktorá po skončení rodičovskej dovolenky začala pracovať, jej príjem sa zvýšil zo sumy 295,70 eur mesačne na súčasných 598,71 eur mesačne netto. Matka žije s maloletými deťmi sama, zostala nemajetná, nepribudla jej vyživovacia povinnosť, je poberateľom prídavku na dieťa na obe maloleté deti. Súd prvej inštancie uviedol, že sa zmenili pomery aj na strane otca detí, ktorého príjem sa z pôvodných 700 eur mesačne zvýšil na priemerný čistý mesačný príjem za posledných 12 mesiacov vo výške 35.991 Kč mesačne, čo je 1 415,07 eur mesačne. Konštatoval, že otec sa medzičasom oženil a vznikla mu manželská vyživovacia povinnosť, nepribudla mu však vyživovacia povinnosť k maloletým deťom a jeho príjem sa takmer zdvojnásobil. Tiež podotkol, že do domácnosti otca pribudol príjem jeho manželky vo forme nemocenských dávok vo výške 5 000 až 7 000 Kč mesačne. V konaní nebolo sporné, že otec sa dlhodobo o maloleté deti nezaujíma, na ich výchovu a starostlivosť sa nijako nepodieľa a nad určené výživné inak na ne neprispieva. S maloletými deťmi sa vôbec nestretáva a nie je s nimi v žiadnom kontakte. Otec detí má preukázané výdavky na bývanie (spolu s manželkou) spolu vo výške 11 350 Kč mesačne a oprávnené výdavky na dopravu do práce vo výške 3 000 Kč mesačne a výdavky na lieky. K ostatným výdavkom (výdavky otca za telefón + internet 1 200 Kč mesačne, za televíziu 700 Kč mesačne a na úvery a splátky 10 000 Kč mesačne) súd prvej inštancie zdôraznil, že výživné pre maloleté deti má prednosť pred inými výdavkami rodičov a uzavrel, že s prihliadnutím na súčasné odôvodnené potreby oboch maloletých detí ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov je v schopnostiach a možnostiach otca prispievať na výživu mal. A. a mal. T. zvýšeným výživným vo výške 160 eur mesačne u každého. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 29. marca 2022 sp. zn. 27CoP/11/2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Poukázal na to, že rozhodujúca pre rozhodnutie o rozsahu vyživovacej povinnosti otca k deťom bola v danom prípade skutočnosť, že od skoršej úpravy rozsahu vyživovacej povinnosti došlo vzhľadom na veľmi dlhý časový odstup od posledného rozhodovania o výživnom (viac ako 7 rokov) k výraznej zmene pomerov na strane všetkých účastníkov konania, najmä k podstatnému nárastu životných nákladov maloletých na základné, kultúrne a sociálne potreby. Bolo podľa neho zrejmé, že za tento čas došlo k zvýšeniu ich výdavkov jednak z objektívneho dôvodu všeobecne známej skutočnosti zvýšenia životných nákladov - cien tovarov a služieb, a jednak zo subjektívnych dôvodov - fyzického, fyziologického, kultúrneho a psychického rastu. Pokiaľ išlo o argumentáciu otca, ktorý uprimoval pozornosť na dôvod jeho dlhov z pôžičky peňazí, odvolací súd uviedol, že táto skutočnosť (vznik dlhu z titulu umelého oplodnenia matky) nenastala v období od posledného rozhodnutia o výživnom, ale existovala už v čase posledného rozhodnutia o výživnom v roku 2014, a teda nepredstavovala zmenu pomerov na strane otca od posledného rozhodnutia. podľa odvolacieho súdu bola rešpektovaná úprava vzájomnej vyživovacej povinnosti manželov a povinnosti starostlivosti o rodinu v zmysle Zákona o rodine a prvoinštančný súd zohľadnil aj zákonné kritérium § 65 ods. 5 Zákona o rodine. Správne za nevyhnutné výdavky otca označil aj náklady na bývanie 11 350 Kč (464,38 eur) mesačne a oprávnené výdavky na dopravu do práce vo výške 3 000 Kč (122,74 eur) mesačne a výdavky na lieky. Otec dosahuje príjem v priemere 1 358,93 eur v čistom, z ktorého príjmu aj po odpočítaní všetkých uvedených nevyhnutných nákladov (so zreteľom na skutočnosť, že na nákladoch bývania sa má podieľať aj manželka) je schopný platiť zvýšené výživné celkovo 320 eur mesačne na obe deti. Napokon odvolací súd aproboval aj súdom prvej inštancie zohľadnenú skutočnosť, že o deti sa v plnej miere osobne stará len matka, otec sa s deťmi nestýka, nestará sa o ne ani po obmedzený čas do úvahy prichádzajúceho styku v prípade jeho záujmu, neprispieva deťom nad rámec výživného a to ani pri príležitosti osobných alebo kalendárnych sviatkov. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku; súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, z dôvodu, že tento neprihliadol na pomery otca v kontexte jeho životných podmienok v Českej republike. Mal za to, že súdy nedostatočne vyhodnotili výdavky maloletých detí a taktiež neprihliadli ani na potencialitu príjmov na strane matky. Výživné v sume 320 eur mesačne je pre neho likvidačné a plnením tejto povinnosti sa prehľbia jeho finančné ťažkosti, v dôsledku čoho upadne do platobnej neschopnosti. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia preto považoval za nedostatočné a arbitrárne, čo viedlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Okrem toho otec namietal nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Uviedol tiež, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov je spravidla postihovaný príjem povinného rodiča na účely výživného podielom 15 % až 20 % z jeho čistého príjmu. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Kolízny opatrovník zotrval na svojom vyjadrení prednesenom na pojednávaní konanom 12. októbra 2021 a na písomnej správe z 9. decembra 2021, v ktorej sa vyjadril k odvolaniu otca.

5. Matka sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

6. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vzťahuje Civilný mimosporový poriadok. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní otca maloletých detí.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Dovolateľ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal (i) nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, (ii) nesprávne skutkové zistenia a (iii) nesprávne právne posúdenie.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti

argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

18. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a úvah vychádzal, keď dospel k záveru o vecnej správnosti prvoinštančného rozsudku a potrebe zmeny rozsahu vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom.

18.1. Odvolací súd sa v odôvodnení stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal zo správneho skutkového a právneho záveru. Dodal, že podľa jeho názoru sa súd prvej inštancie v odôvodnení náležitým spôsobom vypořiadal s dôvodmi podaného odvolania, ktoré dôvody otec prezentoval už počas prvoinštančného konania. Odvolací súd za rozhodujúcu skutočnosť považoval fakt, že od skoršej úpravy rozsahu vyživovacej povinnosti došlo vzhľadom na veľmi dlhý časový odstup od posledného rozhodovania o výživnom k výraznej zmene pomerov na strane všetkých účastníkov konania. V tejto súvislosti zdôraznil podstatný nárast životných nákladov maloletých na základné, kultúrne a sociálne potreby. Poukázal na objektívne zvýšenie cien tovarov a služieb, a tiež subjektívne dôvody spočívajúce vo fyzickom, fyziologickom, kultúrnom a psychickom raste detí. Odvolací súd sa následne náležite vysporiadal s otcom predostretou argumentáciou ohľadom pôvodu jeho peňažného dlhu majúceho vplyv na jeho majetkové pomery, keď konštatoval, že táto skutočnosť (vznik dlhu z titulu umelého oplodnenia matky) nenastala v období od posledného rozhodnutia o výživnom, ale existovala už v čase posledného rozhodnutia o výživnom v roku 2014, a teda nepredstavovala zmenu pomerov na strane otca od posledného rozhodnutia, čo by malo mať za následok nevyhovenie návrhu na zvýšenie jeho vyživovacej povinnosti. Pokiaľ išlo o vyživovaciu povinnosť otca k jeho manželke, odvolací súd poukázal na úpravu vzájomnej vyživovacej povinnosti manželov (§ 71 Zákona o rodine), ako aj povinnosti starostlivosti o rodinu podľa § 19 ods. 1 Zákona o rodine, a zároveň dospel k záveru, že súd prvej inštancie ju vzal do úvahy a rešpektoval ju. Tiež konštatoval, že v konaní bolo prihladené na výdavky otca na osobnú potrebu, pričom bolo rešpektované zákonné kritérium podľa § 65 ods. 5 Zákona o rodine. Dodal, že za nevyhnutné výdavky otca boli správne označené náklady na bývanie (na ktorých sa podieľa spoločne s manželkou) vo výške 11 350 Kč (464,38 eur) mesačne, oprávnené výdavky na dopravu do práce vo výške 3 000 Kč (122,74 eur) mesačne a výdavky na lieky. Po odpočítaní všetkých uvedených nevyhnutných nákladov z čistého príjmu otca dospel odvolací súd k záveru o schopnosti otca platiť zvýšené výživné vo výške 320 eur mesačne na obe deti. Napokon sa stotožnil aj s postupom súdu prvej inštancie, ktorý zohľadnil rozhodné skutočnosti v zmysle § 62 ods. 4 Zákona o rodine, a to najmä, že o deti sa v plnej miere osobne stará len matka, otec sa s deťmi nestýka, nestará sa o ne ani po obmedzený čas do úvahy prichádzajúceho styku v prípade jeho záujmu, neprispieva deťom nad rámec výživného a to ani pri príležitosti osobných alebo kalendárnych sviatkov.

18.2. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, na základe akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru odvolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že otec sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný,

teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

20. Pokiaľ otec namietal nesprávnosti v skutkových zisteniach, dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového (resp. skutočného) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

21. Dovolací súd pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Zároveň je potrebné uviesť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

22. Napokon z niektorých formulácií dovolateľa obsiahnutých v dovolaní (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 CSP) vyplýva jeho nespokojnosť s nesprávnym právnym posúdením veci s poukazom na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

23. K tomu dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

23.1. V tomto kontexte hodno zdôrazniť, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych

záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

24. Pre prípad, že sa dovolateľ predmetnou argumentáciou domáha dovolacieho prieskumu v zmysle § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd uvádza, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou (účastníkom konania) v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

25. V preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) sa vyššie uvedenými kritériami pre náležité uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP neriadil, keď zodpovedajúcim spôsobom nevymedzil nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolateľ naprieč celým dovolaním vyjadroval v obmenách nespokojnosť s výškou určeného výživného na maloleté deti, pričom ju formálne subsumoval pod ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Tiež vyjadril názor, že „v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov je spravidla postihovaný príjem povinného rodiča na účely výživného podielom 15 % až 20 % z jeho čistého príjmu ... prvoinštančný súd postihol príjem otca maloletých až vo výške 23,5 %“, avšak bez uvedenia rozhodnutí, ktoré by ako súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu mali uvedený úzus preukazovať. Dovolateľ tak podľa názoru vec prejednávajúceho senátu jasne a zrozumiteľne nenastolil právne posúdenie veci, ktoré pokladal za nesprávne, neuviedol, v čom má spočívať táto nesprávnosť a nekonkretizoval, ako by mala byť eventuálna právna otázka správne riešená odvolacím súdom. Takéto odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemôže podľa názoru dovolacieho súdu cez prizmu ustanovenia § 432 ods. 2 CSP obstať bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

26. Relevantný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na to základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Aj z ďalších rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho prípustnosti - „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“.

26.1. V tomto kontexte aj ústavný súd vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť; preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysuplné

vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky. V náleze I. ÚS 51/2020 ústavný súd výslovne uviedol, že „povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom“.

27. Navyše, pokiaľ dovolateľ citoval uznesenie najvyššieho súdu z 25. septembra 2019 sp. zn. 4Cdo/148/2019, z jeho dovolania nie je zrejmé zadefinovanie väzby označeného rozhodnutia na event. ním vymedzenú právnu otázku či bližšie konkretizovanú nesprávnosť, ktorú videl v rozhodnutí odvolacieho súdu. Zdôvodnenie uvedeného rozhodnutia pritom nevyznieva ani tak v prospech záveru o prípustnosti posudzovaného dovolania, skôr naopak.

28. Záverom obiter dictum hodno poukázať na tie rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 4Cdo/196/2017, 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017), z ktorých ratio decidendi vychádza, že určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Iný výklad by viedol k rozporu so záujmami dieťaťa, ktorému sa výživné priznáva (porovnaj 8Cdo/50/2017). Každé jedno rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj 5Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017). Je preto namieste konštatovanie, že v takto vysoko individuálnej otázke (akou je určenie konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj 8Cdo/50/2017, 3Cdo/226/2017, 3Cdo/88/2017). V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky výživného zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy (porovnaj 3Cdo/226/2017). Preto aj v posudzovanom prípade možno konštatovať, že sudy nižších inštancií náležite aplikovali § 62, 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, vzali do úvahy všetky rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo a na podklade svojich (individuálnych) skutkových zistení dospeli k záveru, podľa ktorého od posledného rozhodnutia o výživnom došlo k zmene pomerov v rozsahu, ktorý odôvodňoval zvýšenie výživného pre obe maloleté deti. Ich záverom z pohľadu primeraného uplatnenia zákonných kritérií pri určovaní výšky výživného preto nemožno nič vytknúť.

29. Sumarizujúc uvedené dovolací súd dovolanie otca v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

30. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.